

Český pojistný trh aktuálně

Aktuální judikatura v oblasti pojištění a náhrady škody

Porada právníků SLASPO 2019

Česká asociace pojišťoven

Mgr. Lucie Jandová

Odškodnění bolesti a ZSU dle NOZ

2014

- 251,28 Kč / bod
- 10.051.200 Kč

2015

- 256,86 Kč / bod
- 10.274.400 Kč

2016

- 264,67 Kč / bod
- 10.586.800 Kč

2017

- 275,89 Kč
- 11.035.600 Kč

2018

- 295,04 Kč / bod
- 11.801.600 Kč

Ochrana osobnosti a pojištění odpovědnosti z provozu vozidla před 1.1.2014

Aktivní legitimace pojištěného

NS sp.zn. 31 Cdo 1704/2016 ze dne 18.10.2017

- § 11 a násl. OZ (ochrana osobnosti)
- Odklon od dosavadní judikatury – velký senát NS ČR

➤ **Aktivní legitimace pojištěného**

Na uvedeném nic nemůže změnit odvolacím soudem stručně zmíněný nesprávný právní závěr, že žalobce není legitimován k uplatnění předmětného práva proti žalovanému pojistiteli.

Toto jeho možné právo přitom vyplývá z ustanovení § 6 odst. 2 písm. a) zákona č. 168/1999 Sb., podle kterého, nestanoví-li zákon jinak, má pojištěný právo, aby pojistitel za něj uhradil v rozsahu a ve výši podle obč. zák. poškozenému způsobenou újmu vzniklou ublížením na zdraví nebo usmrcením.

Aktivní legitimace pojištěného

➤ **Poškozený c/a pojištěný škůdce**

➤ **Pojištěný c/a pojistitel**

➤ **Poškozený c/a pojistitel**

➤ Sp.zn. 23 Cdo 5969/2017

➤ Sp.zn. 23 Cdo 276/2018

➤ Sp.zn. 23 Cdo 276/2018

NS sp.zn. 25 Cdo 1965/2016 ze dne 31.10.2017

(trestný čin jako mimořádný důvod hodný zvláštního zřetele (§3079 NOZ))

- ne každý případ, kdy újma byla způsobena trestným činem, lze považovat bez dalšího za mimořádný důvod hodný zvláštního zřetele ve smyslu § 3079 o. z.
- není pochyb o protiprávnosti a společensky odsouzeníhodném charakteru počínání žalovaného
- protiprávnost je znakem každého trestného činu a bude v každém případě i společensky odsouzeníhodné
- výklad a užití předchozího právního předpisu v posuzovaném případě není v rozporu s dobrými mravy ani nevede ke krutosti a bezohlednosti urážející obyčejné lidské cítění - i právní úprava účinná do 31. 12. 2013 umožňovala spravedlivou náhradu za ZSU postupem podle § 444 odst. 1, 2 obč. zák. a prováděcí vyhlášky č. 440/2001 Sb.

NS sp.zn. 25 Cdo 3940/2016 ze dne 26.9.2017

ÚS sp.zn. III. ÚS 3396/17

(srovnání výše odškodnění podle obou úprav)

- úvahu o násobcích mimořádného zvýšení ZSU lze podpořit též **porovnáním s procentním vyjádřením ztráty životních příležitostí ve smyslu Metodiky Nejvyššího soudu** k náhradě nemajetkové újmy na zdraví, což by samozřejmě mohlo přispět ke spravedlivému a přiměřenému odškodnění (srov. rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 3122/15)
- pokud je ovšem tato úvaha podložena **posudkem znalce z oboru zdravotnictví, odvětví stanovení nemateriální újmy na zdraví**, což se v daném případě nestalo, neboť odvolací soud šel cestou vlastního, zcela nepodloženého odhadu
- Ústavní stížnost odmítnuta

NS sp.zn. 25 Cdo 3475/2015 ze dne 21.3.2017 (míra zapojení poškozeného do života)

- je rozhodující, že žalobce je na počátku svého produktivního věku prakticky vyřazen z pracovního života, je omezen (nikoli ovšem zcela vyřazen) z dalších sfér společenském zapojení
- lze zohlednit i okolnost, že dosavadní život žalobce nebyl příliš zdařilý a že jej zdravotní obtíže nepřipravily o širokou škálu činností, aktivit či zájmů, tím spíše o výjimečné či vynikající zapojení do společenského života; jeho situace tedy není srovnatelná s obdobně postiženými osobami
- s přihlédnutím k polovičnímu krácení pro spoluzavinění je výsledná celková náhrada 2.452.500,- Kč nepřiměřeně vysoká i ve srovnání s jinými obdobnými případy, například s poškozenými v přibližně stejném věku trpícími obdobnými obtížemi, u nichž ovšem bylo předchozí zapojení výrazně bohatší a tím i ztráta životních příležitostí citelnější

NS sp.zn. 25 Cdo 1900/2017 ze dne 26.2.2018 (očkování dítěte)

- trvalé poškození zdraví v nejtělejší věku poškozené
- je povinností soudu se při posuzování rozsahu náhrady zabývat nejen budoucími omezeními v životě rodinném, ale též jak se poškození projeví v dalších oblastech lidského života a jak ovlivní společenský, kulturní, pracovní a sportovní život poškozené.
- žalobkyně v důsledku trvalé přítomnosti tuberkulózní bakterie v organismu prakticky od narození nepozná neomezený zdravý vývoj, růst a dospívání, je a bude nevratně omezena nejen po fyzické stránce v budoucím pracovním a zejména osobním životě.
- zátěž opakovaných narkóz a dlouhodobého užívání medikamentů
- další aspekty tohoto netypického onemocnění od útlého věku: zřejmá duševní zátěž poškozené vyvolaná obavami o budoucí zdravotní vývoj a dlouhodobá medikace, již musí podstupovat; vysoce pravděpodobné jsou i další invazivní zákroky.

Náhrada újmy na zdraví

- celková celoživotní zátěž poškozené nejen samotnými objektivními obtížemi plynoucími z omezené hybnosti dolní končetiny a nestejně délky nohou, nýbrž plynoucí i z psychologického tlaku vědomí o „dřímající“ nákaze, která hrozí kdykoliv dalšími závažnými zdravotními obtížemi.
- nelze opomenout ani přítomnost bolesti v postižené dolní končetině při nachlazení či jiném výkyvu obranyschopnosti organismu poškozené.
- výsledná částka se sice blíží desetinásobku základní náhrady, vystihuje však přesněji tíži trvalých následků ve všech doposud zaznamenaných souvislostech, tedy především extrémně nízký věk, v němž újma nastala, pohlaví poškozené, trvalou bolestivost, potenciální hrozbu propuknutí infekce s dalšími negativními následky a z toho plynoucí dlouhodobou a všudypřítomnou obavu poškozené o další zdravotní vývoj, jakož i zátěž spojenou s celoživotním užíváním léků

Sp.zn. 25 Cdo 232/2012 ze dne 28.2.2013

- otázka, zda náklady na nájem náhradního vozidla byly nutné a účelné, závisí na posouzení konkrétních okolností případu
- posuzuje se, po jak dlouhou dobu bylo obstarání náhradního vozidla nutné a účelné
- nelze mít za neúčelné náklady nájmu náhradního vozidla v situaci bezprostředně po nehodě, není-li dosud zřejmé, jaké by byly náklady na opravu poškozeného vozidla, a zda tedy vozidlo bude či nebude účelné opravit
- jakmile je však objektivně zřejmé, že oprava poškozeného vozidla je nevhodná, a proto prováděna nebude, lze zásadně náklady nájmu náhradního vozidla považovat za účelné jen do doby, kdy je jisté, že oprava prováděna nebude

Sp.zn. I. ÚS 3831/17 ze dne 24.7.2018

- podstatou náhradního vozidla je umožnit zachování určitého životního standardu
- výklad a aplikace nemohou být odtrženy od reálného života - ne každý poškozený je natolik solventní, aby mohl zakoupit nové vozidlo bez zaslání finančních prostředků od pojišťovny
- není důvod, aby poškozený s částečně poškozeným vozidlem byl v lepším postavení než s totálně zničeným vozidlem
- musí být splněna podmínka účelnosti využití vozidla

Sp.zn. 25 Cdo 2245/2017 ze dne 1.11.2017

- **odškodnění bolesti i v širším smyslu**
- i běžné obtíže spojené s ublížením na zdraví určitého typu jsou zahrnuty v ohodnocení bolesti – i duševní strádání
- další strádání – mimořádné okolnosti vymykající se obvyklému průběhu léčby

- **argumentace proti tomuto výkladu**

NS sp.zn. 25 Cdo 992/2018 ze dne 27.11.2018

- poškozený musí prokázat nejen úmyslné počínání škůdce, nýbrž i jeho zvýšenou intenzitu
- dlouhodobý sousedský spor, žalovaný se neadekvátním způsobem snažil brát za svoje tvrzená práva a zamezit stromům na pozemku žalobce, aby pronikaly na pozemek žalovaného nebo ohrožovaly stav jeho nemovitostí
- žalovaný se i pokusil získat povolení ke kácení stromů, o odstranění přesahujících větví rodina žalovaného se žalobcem jednala
- jednání žalovaného tudíž nelze kvalifikovat jako zcela bezúčelné, ani nemělo za cíl ublížit žalobci
- nejednalo se o zcela neopodstatněný zásah do práv poškozeného spojený s potěšením ze škodného jednání nebo se zjevnou neúctou k cizím právům a jednání nebylo ani zaměřeno právě proti poškozenému s cílem ublížit mu prostřednictvím útoku na jeho majetek

NS sp.zn. 25 Cdo 3556/2016 ze dne 27.4.2017 (Rc 133/2018)

- zemřel-li v době od 1. 1. 2014 poškozený, jenž utrpěl újmu na zdraví před tímto datem, stávají se součástí pozůstalosti (§ 1475 odst. 2 a § 3069 o. z.) nároky na náhradu za bolest a ztížení společenského uplatnění, které poškozený za svého života uplatnil u soudu
- jde o princip **nepravé zpětné účinnosti (retroaktivity)**, který počítá s použitím nové právní úpravy na právní vztah, jinak podléhající právní úpravě předešlé

NS sp.zn. 25 Cdo 3556/2016 ze dne 27.4.2017 (Rc 133/2018)

- na dědice poškozené, která utrpěla újmu na zdraví v době do 31. 12. 2013, přechází dědění nároky na náhradu za bolest a ztížení společenského uplatnění podle § 444 odst. 1 obč. zák., jestliže poškozená zemřela po uvedeném datu, avšak tyto nároky za svého života uplatnila u soudu. Tehdy totiž právo poškozeného na náhradu za bolest a ztížení společenského uplatnění smrtí poškozeného nezaniká a v plné výši se stává předmětem dědického řízení za podmínek uvedených v § 1475 odst. 2 o. z.

NS sp.zn. 25 Cdo 293/2018 ze dne 28.2.2018

- **nárok na náhradu za duševní útrapy spojené s usmrcením osoby blízké** (§ 2959 o. z.), který byl za života oprávněné osoby uplatněn u soudu, tvoří po její smrti součást pozůstalosti a přechází na dědice bez ohledu na to, zda jim samotným jako osobám blízkým usmrcenému vznikl nárok na jednorázovou náhradu a zda jej uplatnili
- zemřel-li v době od 1. 1. 2014 poškozený, jenž utrpěl újmu na zdraví před tímto datem, stávají se součástí pozůstalosti (§ 1475 odst. 2 a § 3069 o. z.) nároky na náhradu za bolest a ztížení společenského uplatnění, které poškozený za svého života uplatnil u soudu

NS sp.zn. 25 Cdo 293/2018 ze dne 28.2.2018

- uplatnil-li žalobce za svého života u soudu nárok na náhradu za duševní útrapy spojené s usmrcením jeho syna podle § 2959 o. z., tvoří takto uplatněné právo po jeho smrti součást pozůstalosti a tedy i předmět dědění, a přechází na jeho dědice bez ohledu na to, zda oni sami jako osoby blízké usmrcenému měli či uplatnili nárok na jednorázovou náhradu podle tohoto ustanovení.
- otázka výše nároku u dědění odškodnění za ztížení společenského uplatnění či za ztrátu blízké osoby ???

NS sp.zn. 31 Cdo 1566/2017 ze dne 13.2.2019

- Životní pojištění
- Oceňovací tabulky obsahující limit doby léčení úrazu
- Závaznost v rámci pojistné smlouvy – nebyly pojištěné předloženy (možnost nahlédnout)
- Způsob určení výše pojistného plnění = jde o pojistné podmínky
- Pro závaznost je nutnost s nimi pojistníka prokazatelně seznámit

Děkuji za pozornost 😊

Porada právníků SLASPO 2019

Česká asociace pojišťoven

Mgr. Lucie Jandová